

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 24.

Stockholm den 12 Juni 1913

6:e årg.

Prenumerationspris: 1/3 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	--	---

Internationella Kvinnokongressen i Paris 2–8 Juni 1913.

Internationella Kvinnokongressen öppnade måndagen den 2:dra juni, sina portar i Hôtel des Ingénieurs Civils' rymliga lokaler, 19 rue Blanche.

Öfver 700 anmälningar ha ingått och förutom representanter för Frankrikes 27 kvinnoöreningar ha delegerade anländt från England, Ryssland, Italien, Tyskland, Schweiz, Holland, Belgien, Spanien, Österrike, Canada, Amerika, Australien och Indien. Förmiddagen har tillbragts med att begära upplysningar och anvisningar å kongressbyrå. Ty i all en kongress' utomordentliga ordning härskar, som bekant, en animerad creda, då alla deltagare börja söka sina inbjudningskort, biljetter och vederbörliga platser! Men med en ordförande som M:me Jules Siegfried och en generalsekreterare som M:me Avril de S:te Croix behöfver ingen länge känna sig förbisedd eller glömd.

Presentationer vidtogos och hälsningar utbyttes under eftermiddagens lopp på M:me Siegfrieds temottagning i Salle Hoche's eleganta sällskapsrum. Icke ofta får man se en så representativ samling damer som den, hvilken där samlats.

En person, som genom sin resliga gestalt och sitt ståtliga yttre genast syntes öfver mängden, var kongressens uppburna hederspresident, Lady Aberdeen. Irlands älskvärda vice-drottning var utan tvifvel medelpunkten dit alla drogos. Det vackra småleende, som är henne sär-eget, räckte till icke blott för de franska värdinnorna,

som bildade en tät grupp kring den förnäma gästen, utan ett vänligt ord och en god handtryckning hade hon för litet hvar bland mötesdeltagarna.

M:me Cama, Indiens delegerade, beundrades lifligt för sitt intressanta utseende och sin vackra indiska dräkt af hvitt siden. M:me Cama bor sedan några år i Paris, utger här en indisk tidning, är ofantligt politiskt verksam och arbetar för de indiska kvinnornas frigörelse från yttre och inre tvång.

M:me Cheliga, född polska men sedan många år naturaliserad fransyska, var vidare en person, som under mottagningen mycket eftersöktes. President i den "Internationella feminismens permanenta kongress", är M:me Cheliga en framstående och ovanligt intelligent ledarinna af många företag, som stå under Conseil National's beskydd. Hon är dessutom skriftställarinna och dramatisk författare.

Vidare syntes bekanta personligheter såsom: M:me Cruppi, känd och hyllad af flertalet litterärt intresserade svenskar, M:me Jane Misme, tidningen "La Française's" framstående redaktris, M:me Compain, arbetarekvinornas förespråkare och författarinna till den mycket lästa boken, "La vie tragique de la S:te Geneviève", M:me Pichon-Landry, en ung framstående förmåga inom feminismen, mycket anlitad och mycket energisk, m. fl. andra.

Kongressens officiella invigning ägde rum kl. 9 e. m. i Sorbonne's aula. Från kl. 8 på kvällen var utanför

ingångsdörrarna samlad en väldig kö, som räckte genom hela vestibulen, och då lady Aberdeen, vid inrikesministern M. Klotz's arm kl. 9 intågade under Marseljäsens toner, var den höga salen till trängsel fylld.

Inrikesministern öppnade mötet med att lämna ordet till M:me Siegfried. Hon började med att hälsa gästerna välkomna, och i ett varmt, till hjärtat gående tal framhöll hon därefter alliansens stora ändamål: ett internationellt arbete mot sociala och politiska missförhållanden. Återgäfvande sin landsman Felix Pécauts ord "femmes, osez", uppmanade hon världens kvinnor från alla länder att våga mycket för att vinna mycket. "Våga gifva något af Edert jag, våga, för att hjälpa alla dem som lida, för att hela såren, kroppens och själens, hos dem, som blöda. Våga för att lindra nöden, bringa en del af edert hjärta och af eder egen rika godhet, in i stat och samhälle".

Nästkommande talare var Lady Aberdeen. Hennes ord föregingos af engelska nationalhymnen, som publiken stående åhörde. I ett på franska väl framfördt tal uttryckte Lady Aberdeen den Intern. kommitténs tacksamhet till Conseil National för den gästfrihet, som kommit henne och alla delegerade till del. I tur och ordning förde härefter samtliga delegerade sitt landsförbunds talan och tackade i omväxlande och hjärtliga ordalag den franska kommittén. Hvarje anförande inleddes af landets i fråga nationalhymn, utförd af en kör hvitklädda flickor, som sjöngo, ackompanjerade af en mansorkester, hvilken jämte kören står under M:me Cruppi's beskydd. Då sist af alla nationalsånger de välkända, häriiga tonerna af "Du gamla, du fria", spelades upp, brusade en mäktig värmevåg genom hvarje närvarande svenskt hjärta. Det gör ett gripande intryck att på främmande tungomål och i främmande land höra sitt fosterlands tusenfaldt afhållna hymn. Efter densamma sade fru Elsa G. Nordin, som på enträgen begäran af ledarna i sista stund åtagit sig att i Sveriges namn tacka Conseil National för dess hyllning åt hennes land, följande ord:

Mesdames les Présidentes, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs,

Au nom de la Suède, au nom de ma patrie, j'ai l'honneur de vous exprimer ici les salutations unanimes les plus sympathiques de toutes les Suédoises qui ont les mêmes aspirations de bonheur et d'améliorations sociales et politiques que vous. Nous sommes venues ici pour chercher sur le sol même de votre beau pays la chaleur de votre soleil du midi et de vos coeurs ardents et nous sommes venues pour emporter avec nous la force et le courage nécessaires que nous trouverons dans le résultat de votre travail magnifique.

Mesdames, Messieurs, la Suède vous remercie de l'avoir appelée. La Suède est heureuse de l'avantage que lui offre le Conseil National de coopérer avec l'admirable pays de France.

Förvisso var och är missträkningen stor hos de ledande, ått ingen delegerad för svenska sektionen af Internationella förbundet infunnit sig. Det hade varit af

stort intresse för kongressen att få veta något om svenska feminismens framgångar.

Ordet tillföll därefter M:me Avril de S:te Croix, som särskildt inriktade sitt tal till ett minnesord öfver M:lle Sarah Monod, Conseil National's nyligen aflidna presidente. Några personliga hälsningsord ställde hon äfven till Mrs. May Wright Sewall och M:me Bonnival, de enda under aftonen närvarande af dem, som en gång varit med om att bilda Conseil National.

Inrikesministern behöll till sist ordet själf. I ett långt föredrag uttryckte han sin glädje öfver att ha ombetts presidera vid detta möte. "Huru mycket ha icke vi män att lära af kvinnorna," sade han. "Huru tacksamma äro vi ej, att kvinnorna visat oss vägen, i striden mot alkoholism, tuberkulos och sedeslöshet". I republikens och regeringens namn tackade han internationella förbundet för dess vackra insats i människokärlekens tjänst, och varmt och uppriktigt bad han att få önska kongressen all tänkbar framgång.

Under tisdagen och onsdagen pågingo förhandlingar i alla kongressalarna. Delegerade föredrogo på morgonen sina rapporter, och på eftermiddagen, då gemensam plenumseans ägde rum, diskuterades de af sektionerna föreslagna resolutionerna.

Kongressen antog följande af hygieniska sektionen, genom medicine doktor Nicole Girard-Mangin, föreslagna punkter:

1. att sanitära förhållanden i skolor, officiella institutioner, armé och flotta af därtill särskildt anställda personer efterses och ombesörjas.

2. att af tuberkulos i framskridet stadium angripna sjuka af smittoskäl isoleras och hindras att delta i arbete, som förstör dem själva och andra.

3. beslöt kongressen att bordlägga dels förslaget om obligatoriskt friskbetyg för personer som önska arbete i verkstäder, butiker, läroanstalter m. m., de's förslaget om läkarebetyg för hvar och en som önskar ingå äktenskap.

Af M:me Weill's, president i fattigvårdssektionen, proposition, antogos följande paragrafer:

1. att barnavård allmännare än hittills är fallet ingår i flickors skolundervisning.

2. att sjukvården på landsbygden förbättras.

3. att hälsovårdsinspektörer i större antal anställas.

4. att i renlighetens och det med naturen förenliga lifvets intressen, industricentra i högsta möjliga grad aflägsnas från de stora städerna och förläggas på landsbygden.

Från undervisningssektionen, där M:me Kergomard, riddare af hederslegionen och f. d. lärarinna, är president uttalades följande önskemål:

1. att våra söner och döttrar under de fysiologiska lektionerna bibringas sexuell undervisning i skolorna, gifven af läkare, sjuksköterskor eller därtill särskildt kompetenta personer.

2. att alla mödrar, i synnerhet arbetarkvinnorna, få insikter häri, så att de lära sig på ett klokt och takt-

fullt sätt gifva sina barn vetenskap om dessa livets viktigaste frågor.

3. att omoraliska teaterpjäser och dålig litteratur censureras, på det att dessa för ungdomen skadliga elementer undanröjas.

I lagstiftningssektionen, där M:me Pichon-Landry höll ett utomordentligt intressant föredrag öfver gift kvinnas rättigheter, uppsattes följande resolution, som kongressen antog:

1. att gift kvinnas ägande- och beslutanderätt i hemmet varde likställd med mannens.

2. att med trängande skyndsamhet upphäva alla reglementerings och prostitutionsförordningar, hvilka af flertalet läkare ur hälsosynpunkt utdömts och hvilka från moralisk synpunkt äro fruktansvärdt förkastliga.

Onsdag eftermiddag kl. 5 voro flertalet kongressdeltagare samlade i utrikesministerhotellet, där Monsieur och M:me Bichon på ett gästfritt och älskvärdt sätt gjorde les honneurs. En orkester spelade i trädgården, som prunkade i sydländskt sommarflor, och en riklig buffet med förfriskningar fanns att tillgå i salongerna.

Torsdag förmiddag hade anslagits till besöksdag. Ciceroner och automobiler funnos kl. 10 f. m. till mötesdeltagarnas förfogande, och hvar och en fördes till den sociala institution som hon mest önskade se.

Så besökte en grupp sjukhuset Beaujon's tuberkulosafdelning, en annan Mjölkdroppen, Pierre Budin, en tredje M:me Avrils räddningshem, en fjärde det hygieniska bostadskomplexet för arbetare m. fl. intressanta ställen. Dessa promenader gåfvo i all synnerhet utlänningsarna ett storslaget bevis på den franska kvinnans arbets- och organisationsförmåga.

Torsdag eftermiddag var en särskildt minnesvärd stund för delegerade och komittén. Af M. d'Estournelles de Constant, den berömda senatoren och fredsaposteln, hade dessa nyssnämnda inbjudits till en mottagning i Senaten. En betydande mängd senatorer hade infunnit sig och M. d'Estournelles höll ett fint och erkännande tal till de närvarande damerna, som han icke nog kunde tacka för den vackra tjänst de gjorde hans eget och andra länder. "I, mina landsmaninnor," sade han, "ären värdiga arvingar till vår ädla Jeanne d'Arc, hennes lefnadsregel, "ett lif i arbete", förstån I beundransvärdt att tillämpa."

Lady Aberdeen tackade herrar senatorer i Alliansens, och M:me Siegfried i Conseil Nationals namn. Äfven M:me Avril fick här ett glänsande och improviserad tillfälle att framlägga kongressens arbete, uppnådda resultat och — fordringar. Herrar lagstiftare lyssnade med spänd uppmärksamhet till hvarje uttaladt ord, och till och med de sist uttalade anspråken på rättigheter upptogs på det älskvärdaste.

Efter senatsbesöket samlas kongressen i sin helhet i Elysépalatset, där republikens president och M:me Poincaré utan tvifvel komma att visa all sin traditionella gästfrihet.

E. G. N—n.

Från världens rösträttsfält.

Samtidigt med den förra öfversikten omtalades det för Dagnys läsare, att polisen tagit Women's Social and Political Union's lokaler vid Kingsway och där lagt beslag på papper m. m. Föreningens tidning The Suffragette indrogs och har ej utkommit i maj. Angående just denna indragning ha emellertid tidningarna en så egendomlig sak att förmäla, att den bör omtalas, emedan den är ett led i den kamp för friyttranderätt, som nu föres i England på samma gång som regeringen bekämpar kvinnorösträtten.

De tvenne nummer af The Suffragette, som utkommit efter polisrazzian den 1 maj, hafva successive indragits och de som tryckt dem häktats. Och nu har, enligt Daily Citizen, Mr Ramsay MacDonald, arbetarepartiets chef, tagit sig an saken, emedan det gäller en principfråga, frågan om det fria ordets rätt. Mr Ramsay MacDonald har åtagit sig att, om det befinnes nödigt, ställa sig som ansvarig utgifvare af The Suffragette. Mr Mac Donald har förklarat, att ehuru han icke på något sätt gillar W. S. P. U:s metoder, de s. k. "militant tactics", anser han dock, att en på förhand företagen indragning af en tidning, oafsedt hvad som kommer att stå däri, icke kan vara laglig, och att han likaledes anser det för en skyldighet för hvar och en, som tror på yttrandefrihetens och tryckfrihetens värde, att hejda regeringen på den farliga väg den inslagit. "De idéer, hvilka uttalats för att rättfärdiga indragningen, kunna möjligen ha haft betydelse för hundra år sen, men i våra dagar böra de icke tolereras". Genom telegram har Mr Keir Hardie förklarat, att han är beredd att dela ansvaret med Mr MacDonald.

Och samma tidning, Daily Citizen, omnämner med följande ord, att kvinnornas sista rösträttsbill, den s. k. "Dickinsons bill," föll med 219 röster mot 266 i Underhuset:

"Rösträttsrörelsen är för stark, alltför fast rotad i jämlikhetsprincipen för att på allvar kunna hejdas af en parlamentarisk motgång — rösträttsvännerna komma nu att samtliga koncentrera sig på fordrandet af ett regeringsförslag". (Det är detta, som W. S. P. U. för längesen begärt samtidigt som den med bestämdhet framhållit, att trots alla premiärministerns löften om "lätnader" o. s. v. hvarje motion af en enskild ledamot vore dömd till nederlag.) "Vägen kan synas längre", fortsätter Daily Citizen, "men det är en fri och öppen väg med seger vid målet, och så många af genvägarna ha ledt till återvändsgränder.

Och under tiden få vi icke tillåta något inkräktande af vår fria yttranderätt. Alla, som sätta värde på ordets frihet och pressens frihet, måste, hur litet de än sympatisera med suffragetternas senaste manifestationer, dock vara eniga i att hålla myndigheterna på den plats, som tillkommer dem."

Det är ett ord i Daily Citizen's artikel, som särskildt fångar örat, och det är jämlikhetsprincipen. Mera än hundra år har den tanken behöft

för att arbeta sig igenom. Den tanken lyste för de franska frihetsmännen jämte de båda andra tankefacklorna, "frihet" och "brödraskap"; den tanken öfverdrefs och ventyddes, den sudlades af revolutionens blod och faser. Den har tolkats, som om den blott afsåg att innebära social jämlikhet, ehuru den väl hufvudsakligen afsett att innebära hvarje arbetande medborgares rättighet att värdesättas jämlikt hvarje annan medborgare. Men först och sist har väl därmed afsetts politisk jämlikhet, detta rop af "en man, en röst", som mer och mer tränger igenom i staternas inre politiska lif. Under femtio år eller något mera har det också ibland sagts, att äfven kvinnor skulle vara med om ropet, och på några mycket få ställen har detta sista blifvit det afgörande.

Men "jämlikhetsprincipen" har dock slagit igenom. Alla dessa författningsrevisioner, som förestå, som talas om, som behandlas rundt om i världen, mynna i hufvudsak ut i krafvet på "en man, en röst".

I Belgien har den nyligen afslutade storstrejken orsakats af önskan om valreform, i Nederländerna tillkännagaf regeringen förliden februari, att den ämnade framlägga ett förslag till ändring af grundlagen, därvid rösträtten skulle utsträckas till alla män, som hade någon oberoende ställning eller vore familjeförsörjare (householders). De nya valen till generalstaterna företagas den 17 juni och omvalen den 27 juni, och den stora frågan är, om den nuvarande regeringen, som fullkomligt ignorerar kvinnornas kraf, skall stå kvar vid makten eller icke. I Danmark föll som bekant helt nyligen regeringens förslag till grundlagsändring, däri äfven politisk rösträtt åt kvinnor var medgifven, på 2 röster i landstinget. I Italien har också en valreform afhandlats, ehuru med negativt resultat för kvinnorna. Från Sydafrika berättas, att K. P. R. för första gången utgjort föremål för en debatt i parlamentet den 11 februari och väntades komma igen i april, ehuru någon rapport härom naturligtvis ännu icke hunnit komma till Jus Suffragii. Och från Galicien skrifves det, att intet ämne väckt så mycket allmänt intresse som den planerade valreform, hvilken med ett slag dödades af det högre prästerskapet. "Det galiciska prästerskapet", säges det, "äger en ofantlig makt, och emedan det ej har någon motvikt i starka demokratiska organisationer, öfvar det absolut myndighet i landet och är i stånd att åstadkomma politiska kriser." Galiciens polska och rutheniska kvinnor anse sig emellertid just nu ha särskild orsak till glädje. Dessa kvinnor äga kommunal rösträtt och till en del äfven rösträtt till landtdagen. Det vill säga, de höra till första valklassen, landskommunernas valklass, och kunna med vissa inskränkingar utöfva rösträtt, dock endast genom manligt ombud. Härvidlag torde dock en valreform vara snart förestående, och det betonas, "att detta är den första seger de polska kvinnorna vunnit i sin strid för att få politisk rösträtt, och hur obetydlig den än må förefalla, är den dock viktig för Galicien som en uppmuntran för kvinnorna."

Galicien är ett bland de fyra länder, Polen,

Rumänien, Galicien och Kina, hvilka vid kongressen i Budapest begära att få ansluta sig till Internationella Alliansen.

Af det här ofvan anförda och många, många andra exempel därtill torde med all säkerhet framgå, att principen om politisk jämlikhet nu så genomsyrt kulturvärlden, att det blott är en tidsfråga, när den helt och fullt skall genomföras. Helt och fullt, det vill säga, att det icke endast skall heta "en man, en röst" utan "en medborgare, en röst."

Vi tro, att det skall ske så i Norge, redan innan kongressen i Budapest kommer att hållas.

Den 2 maj uttalade sig stortingets konstitutionsutskott enhälligt för förslaget att ge kvinnor politisk rösträtt på alldeles samma villkor som män.

Utskottsberäkningen säger bland annat: "Under de sista diskussionerna har det nästan enstämmigt framhållits, att frågan numera icke gäller, om politisk rösträtt skall meddelas åt kvinnorna, utan blott när detta skall ske." Inga af de gamla argumenten eller utnötta fraser nämnas i betänkandet. Utskottet talar blott om erfarenheterna inom landet och den sista tidens beaktansvärda anslutning till Internationella Alliansen. Och det finner ej något argument mot saken i suffragetternas lagbrytande uppträdande, emedan dessa "dock äro jämförelsevis få". Utskottet slutar sitt betänkande så: "Här i landet ha vi nått den ståndpunkt, då alla politiska partier äro eniga i den uppfattningen, att kvinnor böra äga samma politiska rättigheter som män. Och inom konstitutionsutskottet råder ej heller någon meningsskiljaktighet härvidlag."

Ellen Wester.

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **I fält med turkarne.** Minnen från Balkankriget af *Philip von Schwerin*.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Egnahemssträdgården.** Handledning vid den mindre trädgårdens skötsel. Af *Gustaf Lind*. — **Fruktodling på kalljord.** Handledning vid fruktträds och bärbuskars plantering och skötsel samt skördarnas behandling och tillvaratagande. Af *Gustaf Lind*. Andra omarbetade och och tillökade upplagan.

Prenumeration å *DAGNY* sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

På väg till Budapestkongressen.

Berlin 7 juni 1913.

Den 15—30 juni är den stora generalmöstringen i Budapest, Internationella Rösträttsalliansens kongress 1913. Men redan ett par veckor i förväg skulle ju en rad af "förkongresser" taga sin början, i Berlin, Dresden, Prag, Wien, hållstationerna på vägen — dock allt utom hviloplatser att döma efter de nu tillryggalagda dagarna i Berlin.

Ty den första hållstationen är bakom oss. Det fashionable Eden-Hotellet i West-Berlin och hela det brokiga rörliga lifvet under de två Berlingdagarna äro ett minne blott.

Introduktionen till det hela var Frau Dzialoszynskis välarrangerade mottagning onsdag e. m. den 4:de. Miljön en charmant villa i Grunewald, te och förfriskningar vid långa bord ute på gröna gräsmattor, ljuflig skugga under gröna träd, en älskvärd värdinna och en kosmopolitisk samling af gäster. Men onsdagen den 5:te var den stora officiella mottagningsaftonen. I "Brüdervereins" festväning samlades då alla de långväga gästerna från världens alla kanter och allt hvad Berlin äger af rösträttsintresserade damer — och herrar. Ty det var verkligen ett ej så litet antal af dessa senare.

Hvilket vimmel och hvilken språkförbistring! Här står en grupp amerikanskor, bland dem två "voters", röstberättigade damer från Californien och Oregon, där syns Rev. Anna Shaw, omgifven af ifrigt hälsande beundrarinnor, där blixtrar juveldiademmet på Frau Fruncks svarta hår, en af värdinnorna för kvällen, där skymtar författarinnan Franziska Manns allvarliga, energiska ansikte, där syns Frau Marie Stritt, i ifrigt samtal med Frau Dzialoszynski. Och rundt omkring ännu många flera, kända och okända.

På borden i bankettsalen lysa stora, röda vallmor bland de hvita prästkragarna, och svart-hvit-röda sidenband markera riksfärgerna. Supén tar vid under den mest animerade stämning. Tal af våra tyska värdinnor, af Miss Shaw, af olika delegerade, å våra svenskarnas, vägnar af Dr Gulli Petrini hvars korta ord följäs af fyra kraftiga hurra, som svenskorna samfällt deltaga i, hvilket slår mycket an och utan tvifvel är ett af de allra bästa momenten i talens långa rad.

Fredagens afton upptogs af det offentliga mötet under Frau Marie Stritts ordförandeskap. När man trädde in, möttes man af en åtminstone för oss svenskar mera ovanlig syn. Den stora salen var fylld af mänskor — bänkade kring småbord, och servering af öl m. m. var redan i gång och fortgick sedan obehindradt under hela mötet. Det måste man emellertid säga till de tyska kyrkans heder, att ljudlösare och omärkligare kunde de ej skött sin sak.

Längst fram mot estraden funnos de för gästerna reserverade platserna, och där mankerade borden med de hvita dukarna, men framför främsta stolsraden stodo representanternas bord, också de med hvita dukar, och

där var omsättningen af ölseidlar och annat mera särdeles liflig.

Af talen för aftonen knöt sig det största intresset naturligtvis kring Miss Shaws starka entusiasmerna för redrag och Frau Goudsmit-Goudsmits från Amsterdam humoristiska, af djup indignation och varm känsla fyllda anförande. Fröken Gertrud af Klintberg redogjorde för svenska förhållanden och Dr Jenny af Forselles för finska.

Dagarna här ha i öfrigt fyllts ut med litet af hvarje. Den första dagens besök i Pestalozzi-Fröbelhaus var af stort intresse. Te-mottagningen i Herman Tietz' varuhus vid Leipzigerstrasse, tyckes det mig, kanske mera så för tyskorna själva, som föreföllo mycket roade däraf.

Och nu är Berlinsejouren slut och färden går till Dresden, nästa hållpunkt på vägen till Budapest.

Ellen Kleman.

Notiser.

Sveriges första kvinnliga advokat. För första gången i Sverige har en kvinna uppträdt som advokat inför rätta, i det att juris. kandidat Märta Björnbom den 29 maj handlagt sitt första mål vid Stockholms rådhusrätt.

Fröken Björnbom är stockholmska, och har bedrivit sina juridiska studier vid Stockholms högskola, där hon helt nyligen aflagt juris kandidatexamen, och det är hennes afsikt att ägna sig åt advokatycket.

Stockholms två klädsömnadsskolor. Sedan stadsfullmäktige beslutat upprättande af en klädsömnadsskola af sexdagarstyp utöfver den sedan ett år arbetande endagsskolan, finnas för den kvinnliga ungdom, som efter slutad folkskolekurs önskar utbilda sig för sömmerskeyrket, två olika vägar att välja. I sexdagarsskolan är eleven helt upptagen af skolarbetet, som därigenom kommer att ge större utrymme åt den rent praktiska undervisningen. Kursen är där 2-årig. Till nästa arbetsår, som börjas i augusti kunna mottagas 20 elever i endagsskolan och ungefär lika många i sexdagarsskolan. Undervisningen är i båda skolorna kostnadsfri. Utom i allt hvad som hör till det praktiska arbetet undervisas äfven i teckning, materiallära, yrkesekonomi, hygien och samhällslära.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Litteratur.

Köksväxtodling. Handbok för trädgårdsodlare och trädgårdsundervisningen af *Ossian Lundén*. Sthlm. 1913. P. A. Norstedt och Söner. Pris 6:75.

Kvinnans politiska valbarhet i Finland är inte något sporadiskt framträdande nutidsdrag. Det är helt enkelt ett fullt naturligt utslag af hela den anda, som, i stort sedt, där sedan länge är bofast. Kvinnans ställning och värdesättning är — ursäkta, svenska medborgarinnor! — mycket beroende på henne själf, där en ganska annan än hos oss. Det spörjes i det dagliga lifvet som i det politiska, i litteratur som i praktisk verksamhet; om nu någon gång ett undantag också skulle uppröra sinnena. Kvinnan är där en faktor, som man räknar med, alltid och öfverallt.

Till och med i en bok som ofvanstående kommer det till synes. Inte blott i den lilla enkla men så talande dedikationen "Till min hustru", utan ock kanske än mer i det sätt, hvarpå förf. ofta kursiverar egna råd och upplysningar genom att åberopa sig på rön och erfarenheter, som gjorts af fru Nora Pöyhönen. Hennes trädgårdsskola i Haapavesi är som bekant en af de förnämsta i Finland. Trots 64 grader nordlig bredd har hon där åstadkommit de mest förvånande och glädjande resultat. Hvilka alla också i denna bok tacksamt erkännas af hennes manliga kollega. Men som sagdt, det är i Finland det!

Ett särdeles rikt innehåll är det som möjliggöres och till fullo uppbäres inte blott af bokens stora omfång utan af förf:s grundliga såväl teoretiska som praktiska erfarenhet. Kanske att stilen här och hvar är något väl bred — om man nu vill göra en anmärkning. Men bredden försvarar sig väl genom den synnerligen ingående och åskådliga detaljbehandling, som beskåras hvarje kultur och hvarje kulturvän och aldrig lämnar någon af dem i sticket — som så ofta eljest i böcker af liknande art är fallet. Författarens stil och framställning vittnar på samma gång om pedagogisk blick som om den säkra vederhäftighet som blott vinnes genom eget arbete. Måhända kan man stå med olika uppfattning angående värdet af en eller annan kultur — t. ex. Mangold, som exempelvis jag efter upprepade försök anser fullkomligt värde- d. v. s. smaklös. Men inför förf:s rika erfarenhet och dubbla insikt när det gäller kulturernas behandling, känner man sig alltid öfvertygad.

Bokens omfattning och grundlighet är fullkomligt proportionell och karaktäriseras bäst genom uppställningen. Första hufvudafdelningen, "Köksväxterna och köksväxtodling i allmänhet", ger med önskvärd, men sällan eljes uppnådd klarhet grunder och förutsättningar för ett godt odlingsresultat. Den andra och största hufvudafdelningen, "De särskilda köksväxterna och deras odling," behandlar hvar och en kultur särskildt och från alla möjliga synpunkter — ingående, tydligt och lärorikt. Och här är det isynnerhet, som förf:s lika stora praktiska kunskap som vidtomfattande studier ge boken

sitt kulturella sårmarke. Köksväxtodling, hvad allt inefattar den ej i denna bok? Historik och hortikultur, entomologi, växtkemi och näringslära, och öfverallt känner man, att förf. vet hvad han förtäljer och lär. Och det gedigna materialet förlorar alldeles ej på de små kulinariska trics, som här och hvar glimta fram. I stället rikta de än ytterligare den mångfald af synpunkter, från hvilka förf. skärskådat hvarje kultur. Då härtill kommer, att äfven alla kulturer, som kunna rymmas inom den vida ramen "Köksväxtodling" ha medtagits, torde arbetets hela såväl läggning som utförande, kunna betecknas som sällsynt fullständigt. "Kälväxter, spenatväxter, gurk- och melonväxter, sallatväxter, lökväxter, baljväxter, knölväxter, sparrisväxter, tomatväxter, kryddväxter och svampväxter," så lyder den andra hufvudafdelningens rikhaltiga kapitelförteckning.

Men i vår tid, då trädgården ofta blifvit en integrerande beståndsdel i hemmets begrepp och dess produkter alltmer värdesättas, är likväl en — om också fullständig — vägledning vid själfva odlandet ej tillräcklig. Fullt lika viktigt — ekonomiskt praktiskt sedt — är valet af kulturer och skälen hvarför olika val ske och måste ske. Förf. är såväl psykolog som pedagog med blick för tid, plats och personlighet. Och individualitet ej blott i smak, utan ock i klimat, jordmån och breddgrad spelar vid köksväxtodling en ej ringa roll. I anslutning härtill har förf. ej heller förbisett betydelsen af förvaringen och användningen efteråt af de alster en utvald odling gifvit oss. Öfverallt i förf:s arbete röjer sig hans starka kärlek till ämnet. Härförutan vore den förstklassighet utesluten, som här höjer såväl förf. som läsare från pedagogikens torra plan till synpunkter af rikare och mer gifvande innehåll.

Bokens pris 6:75 låter ju ganska mycket, ehuru den är bunden och mycket väl och rikt illustrerad. Men om den jämföres med hittills utkommen liknande litteratur, exempelvis till 3 kronor — blir priset i stället billigt, då hänsyn tages till innehåll och behållning.

Att för eventuella läsare förtiga de många tryckfel, slarffel och finlandismer, som fått kvarstå, vore ej blott orätt, utan ock oklokt. Ty de verka onekligen öfverraskande i ett arbete, på hvilket eljes så mycken omsorg nedlagts. Det är därför lifligt att önska, att sådana fel vid läsningen för en andra upplaga bli ordentligt förkvädda och utrotade. Och att en andra upplaga måste komma blir nog ett säkert resultat af de framgångar, som förf:s klara lifliga stil, grundliga erfarenhet och ingående studier måste tillförsäkra honom hos en alltjämt växande, hortikulturellt intresserad allmänhet.

Ellen Nordenstreng.

Sprid DAGNY!

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte

Fredagen den 13 juni.

Kl. 1/2 11 f. m. å förbundets lokal, 48 Klarabergsgatan.

Årsmötets förhandlingar.

Kl. 8 e. m. Offentligt möte å K. F. U. K:s stora sal, 3 Brunngatan.

Föredrag af yrkesinspektör fru Julie Arenholt från Köpenhamn: Skyddslagstiftning för fabriksarbeterskor. Diskussion.

Lördagen den 14 juni.

Kl. 1/2 11 f. m. å förbundets lokal (för förbundsmedlemmar).

1. Den gifta kvinnans ställning i allmän tjänst. Diskussion. Inl. seminarieadjunkten fröken Anna Sörensen.

2. Föredrag af fröken Anna Höjer: Reglementeringsfrågan, ett brännande socialt spörsmål.

Gemensam middag å Skansens Högloft kl. 1/2 7 e. m. å kr. 2.50. Anmälan till deltagande i middagen å förbundets byrå.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för 1/2, 2: 50 för 1/4, och 1: 25 för 1/8 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halvårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 1/2 öre pr mm.)

Som Vårdinna

och husföreståndarinna önskar fr. 1:sta sept. ung elementarbildad flicka plats i verkligt godt aktningsvärdt hem. Full kompetens i ett hems omvårdnad. Referenser önskas, hvilka ock lämnas jämte betyg. Svar till Fru Ulla Ericson, f. Liljeroos, Ärnäs, Österäng.

Ung Värmländska

med vana i hushåll och handarbeten, önskar plats i bättre ordentlig familj, önskar lära och deltaga i allt som hör till ett hems skötande. Svar emotes tacksamt till »Ung värmländska», Nya Wermlands-Tidningens kont., Karlstad.

Lärlarinna

från landet önskar under sommarferierna ut i bättre hem för att lära hushåll, äfven villig deltaga något i skrifgöromål. Mot någon betalning. Tacksam för svar med uppl. under adr. J. H. Ullånger, p. r.

Lärlarinna,

24 år, utex. fr. Privata Högre Lärlarinesemioariet i Lund o. som för närvarande har plats vid läroverk, önskar anställning under sommaren (helst 15 juni—15 aug.) att undervisa i vanl. skolämnen (språk företrädesvis tyska). Svar till »Sommarkondition», p. r. Stjärnhof.

Ung flicka,

som en längre tid innehaft plats på advokatkontor, söker till hösten anställning å annat sådant i landsortsstad. Är kunnig i maskinskrifning och i alla på ett advokatkontor förekommande göromål. Ref. finnas. Svar till »Hösten 1913 B», Dagens Nyheter's Hufvudkontor.

19 års flicka

från landet (Skåne), som f. n. vistas i Upsala, söker plats i präst-, herrgårds- eller annan bättre familj. Är kunnig i linnesömn, handarbete och husliga göromål. Tacksam för svar till »Hjälpreda 24 juni», p. r. Upsala.

Husföreståndarinneplats

hos äldre bildad herre (helst bosatt på landet) önskas af huslig dam med vänligt sätt och van att förestå ett hem. Goda rek., små pret. Svar till »A. R.», Borgholm, p. r.

LEDIGA PLATSER.

En ordinarie lärlarinneplats vid Hedemora stads folkskola (litt. A)

sökes inom 60 dagar efter denna kungörelses första införande i Post- och Inrikes tidningar (den 26 april 1913). Lön 1,000 kronor jämte tre ålderstillägg å 150 kr. efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring inom staden. Bostad af 2 rum och kök samt ved. För undervisning i kvinnlig slöjd 125 kr. Platsen tillträdes den 1 januari 1914. Ansökningshandlingar, åtföljda af i folkskolestadgan föreskrifna handlingar samt läkarebetyg, insändas till
Hedemora stads folkskolestyrelse.

Handarbetslärlarinna.

För examinerad undervisningsvan handarbetslärlarinna, särskildt utbildad i kläd- och linnesömnad samt väfnad, finnes till instundande hösttermin plats vid Tysta skolan i Lidingö Villastad. Lärlarinnan skall bo inom anstalten och åtnjuter där fri bostad, vivre, tvätt m. m. samt kontant lön 800 kr. pr år. Ansökningshandlingar, ställda till styrelsen för Tysta skolan, inlämnas före d. 10 juni innevarande år. Alla upplysningar angående platsen lämnas af skolans föreståndarinna fröken Anna Ahlberg, adress Tysta Skolan, Lidingö villastad.

Ledig lärlarinneplats.

I småskolan vid Abbotnäs, Floda församling, Södermanland, är plats ledig att tillträda den 20 nästkommande augusti. Lön enligt lag. För syskolan 75 kronor. Ansökningar, ställda till Floda skolråd, adr. Flodafors, insändas före den 10 nästkommande juli.

C. A. Hallström.
Skolrådets ordförande.

Lärlarinna

matem.-naturv., kunnig äfven i sång, önskas 16/6—16/8. Betyg, pret. och foto till T. E., Motala, p. r.

Förmånligt vikariat

är ledigt vid Rödåns skola, Brands- torps skoldistrikt, för examinerad folkskollärlarinna under höstterminen (1 sept.—1 dec.). Lön 400 kr. jämte halva slöjdlönen, som utgår med omkring 65 kr. Ansökan före 15 juni till kyrkoherden C. W. Törnkvist, Daretorp, Tidaholm.

Ledigt vikariat

till instundande hösttermin finnes vid Rynninge folkskola invid Örebro stad. Lön 1,200 kronor för läsår (34 1/2 veckor). Ansökningshandlingar ingivas till ordföranden i Änsta och Långbro skolråd under adress Långbro, Örebro.

Det är nu öfver 40 år sedan den första vid fabriken tillverkade symaskinen lämnade Husqvarna och under hela denna tid har fabriken ej lämnat någon möda ospard eller skytt några kostnader, då det gällt att fullkomna fabrikatet samt alltid följt med sin tid och tillämpat alla de uppfinningar och verkliga förbättringar, som under årens lopp framkommit inom symaskinsindustrien. Resultatet har också blifvit att

Husqvarna
Symaskiner

numera räknas bland de främsta, som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor.

Annonsera i DAGNY!

Föreningen Handarbetets Vänners väf- och syskola

15 Jan.—15 Juni.

H. kurs — med kompetensvärde — för handarbetslärarinnor

1 Febr.—31 Maj.

Till lärarinnekursens föreläsningar äger konstitresserad ungdom tillträde som extra elever.

Prospekt och upplysningar.

5 Birjer Jarlsгатan 5, Stockholm.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,
48 Klarabergsgatan.

A. B. Nordiska Kompaniet.

Textilafdelningen Thyra Grafström Stockholm.

Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material. Råd vid in-
redning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk- Fransk- och Bömisk Spetstråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

Sprid DAGNY!

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen *absolut vat-
tentäta* och *minst dubbelt varaktiga*. Finnes öfverallt å 0: 75
och 1: 25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.

Konfortid 10—3. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 183 36

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Internationella Kvinnokongressen i Paris 2—8 Juni 1913.

Af *Elsa G. Nordin*.

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

På väg till Budapestkongressen. Af *Ellen Kleman*.

Ossian Lundén: Köksväxtodling. Rec. af *Ellen Nordenstreng*.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**